

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU STWIERDZENIA NARUSZENIA PRZEZ UCZNIA
ZASAD OBOWIĄZUJĄCYCH W SZKOLE LUB POPEŁNIENIA CZYNU ZABRONIONEGO**

1. W przypadku naruszenia przez ucznia norm postępowania, zapisanych w *Kodeksie* Dębinki lub innych regulacjach prawnych obowiązujących członków społeczności szkolnej, nauczyciel lub inny pracownik szkoły przekazuje uzyskaną informację wychowawcy ucznia.
2. W przypadku niewielkich przekroczeń norm postępowania, o których mowa w pkt 1., (błaha, jednorazowe zdarzenie niepowodujące zagrożenia dla zdrowia i życia), nauczyciel będący świadkiem zdarzenia, zgodnie ze swoją oceną sytuacji udziela uczniowi ustnego upomnienia lub wpisuje uwagę. O zajściu informowani są rodzice / opiekunowie prawni ucznia.
3. W przypadku, gdy jednoznaczna ocena sytuacji jest niemożliwa, dalsze postępowanie ustalane jest w porozumieniu z wychowawcą lub psychologiem szkolnym.
4. W przypadku jednorazowego, ale rażącego albo wielokrotnego przekroczenia norm postępowania, o których mowa w pkt 1., wychowawca ucznia informuje właściwego wicedyrektora i wspólnie z przeprowadzają z uczniem rozmowę wyjaśniającą okoliczności zdarzenia. W przypadku potwierdzenia informacji wychowawca ucznia lub wicedyrektor zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania oraz informuje o przewidywanym dalszym postępowaniu w danej sprawie (wezwanie rodziców / opiekunów prawnych, oczekiwania wobec ucznia, rodzaj kary).
5. Wychowawca ucznia lub właściwy wicedyrektor wzywa rodziców / opiekunów prawnych ucznia w celu przekazania uzyskanych informacji na temat zajścia oraz jego dalszych konsekwencji. W przypadkach skomplikowanych lub o szczególnej randze rozmowa przeprowadzana jest w obecności innego pracownika szkoły (psychologa, dyrektora szkoły) lub przedstawiciela organu prowadzącego. W czasie rozmowy rodzice / opiekunowie prawni zostają zobligowani do szczególnego nadzoru nad uczniem.
6. Jeżeli rodzice / opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub oddziaływania wychowawcze szkoły nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, szkoła pisemnie powiadamia właściwy sąd rodzinny lub Policję.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE

I. W przypadku **uzyskania informacji, że uczeń używa alkoholu, narkotyków, dopalaczy lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, bądź pali papierosy lub przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji**, nauczyciele/pracownicy powinni podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel/pracownik, który informację pozyskał, przekazuje ją do wychowawcy ucznia lub bezpośrednio dyrektora szkoły.
2. Wychowawca ucznia informuje o fakcie psychologa szkolnego i dyrektora szkoły (jeśli wcześniej nie został powiadomiony).
3. Wychowawca ucznia wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia używania substancji, o których mowa w pkt 1., zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad uczniem. W toku interwencji profilaktycznej wychowawca może zaproponować rodzicom/opiekunom prawnym skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki i udział ucznia w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji właściwy sąd rodzinny lub Policję.
5. W sytuacji gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia właściwy sąd rodzinny lub Policję.

II. W przypadku, gdy **nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych**, powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy lub bezpośrednio – dyrektora/ wicedyrektora szkoły.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie prawni odmówią odebrania ucznia, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji Policji – decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia Policję, gdy rodzice/opiekunowie prawni ucznia będącego pod wpływem alkoholu – odmawiają przyścia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, Policja, wedle swoich kompetencji, przewozi ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów prawnych oraz właściwy sąd rodzinny.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków, dopalaczy czy innych środków odurzających na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym Policji lub właściwego sądu rodzinnego.

III. W przypadku, gdy **nauczyciel/pracownik znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk lub dopalacz** powinien podjąć następujące kroki:

1. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa Policję.
3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje jej zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku, gdy **nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyki, dopalacz lub inny środek odurzający** powinien podjąć następujące kroki:

1. W obecności innej osoby (wychowawcy ucznia, psychologa, dyrektora szkoły itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły, a nadto rodziców/opiekunów prawnych ucznia, których wzywa do natychmiastowego stawiennictwa w szkole.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa Policję, która podejmuje czynności w ramach swoich kompetencji.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

V. **W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów**, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom (adekwatnie do oceny skali zagrożenia), uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĘPOWANIA W SZKOLE
AKTÓW AGRESJI I PRZEMOCY, W TYM CYBERPRZEMOCY**

1. Pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu uczniowi, poprzez wysłuchanie go bez świadków, i w razie potrzeby prowadzi do pielęgniarki szkolnej.
2. Pracownik informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę ucznia lub dyrektora/wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca ucznia informuje o zdarzeniu psychologa i dyrektora/wicedyrektora szkoły, o ile nie zrobił tego wcześniej pracownik.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia, osoba dorosła stwierdzająca ten fakt (pracownik szkoły, pielęgniarka, wychowawca, dyrektor/wicedyrektor lub psycholog) niezwłocznie wzywa lekarza.
5. Jeżeli akt agresji/przemocy ma znamiona przestępstwa lub czynu karalnego, dyrektor/ wicedyrektor wzywa Policję i następnie wdrażana jest procedura przewidziana dla takiej sytuacji.
6. Jeżeli akt agresji/przemocy nie ma powyższego charakteru, wychowawca klasy lub psycholog przeprowadzają rozmowę z pokrzywdzonym uczniem (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość), dbając o dyskrecję, oraz rozmawiają ze sprawcą/sprawcami oraz ewentualnymi świadkami.
7. Wychowawca ucznia lub psycholog zawiadamia lub wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych pokrzywdzonego ucznia i sprawcy.
8. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni współpracują ze szkołą, ustala się działania wobec sprawcy (takie jak: rozmowy z wychowawcą i psychologiem, terapia psychologiczna, monitoring zachowania prowadzony przez wychowawcę i zespół klasowy, kary rodzicielskie i statutowe – nagana, obniżenie oceny zachowania), wobec pokrzywdzonego (np. rozmowy z wychowawcą i psychologiem, terapia psychologiczna, zadośćuczynienie) oraz świadków (rozmowy wychowawcze).
9. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni nieletniego sprawcy nie współpracują ze szkołą lub podjęte działania są nieskuteczne, a akty agresji/przemocy są częste, dyrektor szkoły zawiadamia Policję lub właściwy sąd rodzinny.
10. W przypadku gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznanym, dyrektor/wicedyrektor szkoły, po rozpoznaniu sprawy, informuje rodziców/opiekunów prawnych ucznia poszkodowanego o możliwości zawiadomienia Policji lub sam zawiadamia Policję.

Procedura postępowania w związku z ryzykiem podejmowania przez młodzież prób samobójczych.

Strategia reagowania w przypadku zagrożenia samobójstwem ucznia jest procesem długofalowym, obejmującym następujące etapy:

Etap I - działania prewencyjne:

1. Zapoznanie Rady Pedagogicznej z problematyką związaną z ryzykiem podejmowania prób samobójczych w okresie adolescencji.
2. Zapoznanie uczniów z tematyką z zakresu zagrożeń w obszarze zdrowia psychicznego, choroby, higiena pracy umysłowej, etc. w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy oraz różnorodnych akcji i kampanii profilaktycznych.

Zagadnienia zalecane do omówienia z uczniami:

- Budowanie poczucia wzajemnego zaufania -integracja zespołu klasowego. Rola emocji w kontaktach interpersonalnych. Umiejętność radzenia sobie w sytuacji zagrożenia.
 - Higiena zdrowia psychicznego. Mechanizmy podejmowania prób samobójczych.
 - Stres egzaminacyjny oraz dokonywanie świadomych wyborów życiowych (co należy wiedzieć przed podjęciem decyzji edukacyjno-zawodowej). Jak sobie radzić w sytuacjach stresogennych?
3. Dyrektor szkoły koordynuje doskonalenie nauczycieli w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki skutecznej w sytuacjach interwencji kryzysowej.
 4. Diagnozowanie uczniów z SPE oraz dostosowywanie odpowiednich form pomocy psychologiczno-pedagogicznej w celu minimalizacji stanów lękowo-depresyjnych.

Etap II - działania interwencyjne:

1. Otoczenie osoby z grupy ryzyka szczególną pomocą i specjalistycznym wsparciem, (pracownik szkoły, który dowiedział się o zamiarze lub próbie popełnienia samobójstwa ucznia, w szkole lub poza szkołą, natychmiast nawiązuje i podtrzymuje kontakt z uczniem i niezwłocznie powiadamia dyrektora Szkoły).
2. Dyrektor szkoły zapewnia uczniowi bezpieczeństwo fizyczne poprzez:
 - Izolację ucznia od grupy rówieśniczej,
 - powierzenie ucznia pod opiekę osoby dorosłej,
 - udzielenie, w razie potrzeby, pomocy przedmedycznej,
 - równoczesne powiadomienie o zaistniałej sytuacji rodziców/opiekunów prawnych ucznia, ewentualnie pogotowia ratunkowego, Policji
3. Dyrektor szkoły podejmuje również następujące czynności:
 - powiadamia o zaistniałej sytuacji organ nadzoru pedagogicznego, organ prowadzący,
 - powołuje interwencyjny zespół kryzysowy, w skład którego wchodzi: dyrektor szkoły, psycholog, nauczyciel – wychowawca ucznia, specjalista z PPP -2, pielęgniarka szkolna, do przeprowadzenia pełnej diagnozy sytuacji i podjęcia stosownych działań interwencyjnych oraz współpracy międzyinstytucjonalnej.

Etap III – działania pokryzysowe:

Interwencyjny Zespół Kryzysowy:

- nawiązuje współpracę z instytucjami, które mogą pomóc w rozwiązaniu sytuacji kryzysowej,
- przeprowadza interwencję w środowisku szkolnym i rodzinnym ucznia prowadzoną przez psychologa przeszkolonego ,
- szczegółowo diagnozuje ryzyko ponownego podjęcia próby samobójczej.
- organizuje zajęcia prewencyjne w klasie ucznia, minimalizując tzw. efekt Wertera (naśladownictwo w grupie rówieśniczej) oraz udziela pomocy społeczności szkolnej w odreagowaniu stresu w związku z zaistniałą sytuacją,
- opracowuje szczegółową dokumentację dotyczącą zaistniałej sytuacji.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA
WOBEC UCZNIĄ PODEJRZEWANEGO O WAGARY LUB UCHYLAJACEGO SIĘ
OD REALIZOWANIA OBOWIĄZKU SZKOLNEGO**

1. Nauczyciel systematycznie nadzoruje frekwencję uczniów i odnotowuje każdą nieobecność ucznia na zajęciach lekcyjnych.
2. W przypadku stwierdzenia powtarzających się nieobecności ucznia lub podejrzenia o samowolne opuszczenie trenu szkoły w czasie lekcji przez ucznia, wychowawca ucznia powiadamia niezwłocznie o fakcie jego rodziców/opiekunów prawnych i wzywa ich do szkoły, w celu ustalenia przyczyn opuszczania zajęć szkolnych przez ucznia. W czasie rozmowy z rodzicami zostają oni poinformowani, że odpowiadają za wypełnianie obowiązku szkolnego przez swoje dziecko. Następnie wychowawca odbywa rozmowy motywująco - wychowawcze z uczniem. Jeżeli postępowanie w sprawie opuszczania lekcji szkolnych na płaszczyźnie: SZKOŁA – RODZIC – UCZEŃ okaże się nieskuteczne sprawa zostaje skierowana do:
 - organu prowadzącego i nadzorującego,
 - Policji,
 - właściwego sądu rodzinnego.
3. Rodzice/opiekunowie prawni ucznia mają obowiązek usprawiedliwiać nieobecność dziecka w terminie ustalonym w Regulaminie Wewnątrzszkolnego systemu oceniania zachowania.
4. Jeżeli nieobecności ucznia nie zostaną usprawiedliwione w wyznaczonym terminie, wychowawca ucznia powiadamia wicedyrektora ds. wychowawczo-opiekuńczych lub dyrektora szkoły i podejmuje próbę nawiązania kontaktu z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia. Informacja może być przekazana telefonicznie, listownie lub osobiście; rodzice/opiekunowie prawni mogą też być poproszeni o zgłoszenie się do szkoły w celu wyjaśnienia nieobecności ucznia.
5. Wychowawca sprawdza przyczyny nieobecności ucznia, a następnie wspólnie z psychologiem szkolnym oraz rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia podejmuje działania zaradcze w celu regularnego realizowania obowiązku szkolnego przez ucznia.
6. W przypadku braku współpracy z rodzicami/ prawnymi opiekunami ucznia a wychowawcą, dotyczącej jego długotrwałej, nieusprawiedliwionej nieobecności na zajęciach (brak kontaktu telefonicznego i osobistego: rodzic/opiekun prawny nie uczestniczy w zebraniach i konsultacjach, nie wyraża chęci na spotkanie indywidualne, nie odbiera telefonów i informacji na piśmie) rodzic/opiekun prawny otrzymuje przesłaną listem poleconym informację od dyrektora szkoły zawierającą:
 - stwierdzenie, że dziecko nie realizuje obowiązku szkolnego,
 - wezwanie do osobistego stawienia się w szkole i wyjaśnienia nieobecności ucznia,
 - nakaz posyłania ucznia do szkoły w wyznaczonym terminie,
 - informację, że niespełnienie tego obowiązku jest zagrożone postępowaniem administracyjnym.
7. W przypadku, gdy uczeń w dalszym ciągu nie realizuje obowiązku szkolnego, dyrektor szkoły kieruje wniosek o wszczęcie egzekucji administracyjnej do organu egzekucyjnego.
8. Dyrektor szkoły powiadamia właściwy sąd rodzinny, gdy obserwuje brak współpracy rodziców/opiekunów prawnych w rozwiązaniu tego problemu lub gdy szkoła wykorzysta wszelkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych i nie przyniosą one oczekiwanego rezultatu. Dyrektor szkoły może również, w trosce o bezpieczeństwo ucznia - zawiadomić Policję o niespełnianiu przez ucznia obowiązku szkolnego oraz braku kontaktu z rodzicami/ prawnymi opiekunami - z prośbą o ustalenie miejsca pobytu ucznia.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU PODEJRZENIA,
ŻE UCZEŃ JEST OFIARĄ PRZEMOCY RODZINNEJ**

1. Nauczyciel przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu uczniowi, poprzez wysłuchanie go bez świadków. Zapisuje datę i godzinę zgłoszenia.
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę ucznia lub dyrektora/wicedyrektora szkoły.
3. Wychowawca ucznia informuje psychologa lub dyrektora/wicedyrektora szkoły, o ile nie zrobił tego nauczyciel.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor/wicedyrektor szkoły lub psycholog wzywa lekarza.
5. Dyrektor/wicedyrektor szkoły lub psycholog, dbając o dyskrecję, przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym pokrzywdzonym uczniem, o ile jest to możliwe (gdzie i kiedy doszło do zdarzenia lub zdarzeń, jaka była ich częstotliwość).
6. Psycholog zawiadamia lub wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych lub inną osobę z najbliższej rodziny pokrzywdzonego ucznia, którego sprawa nie dotyczy.
7. Dyrektor szkoły podejmuje decyzję o wdrożeniu procedury „Niebieska Karta” i wyznacza pracownika, który ją przeprowadza.
8. Dyrektor szkoły niezwłocznie po wdrożeniu procedury zawiadamia przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego i przekazuje mu sporządzoną dokumentację pokrzywdzonego ucznia.
9. W przypadku osoby nieletniej dyrektor/wicedyrektor szkoły zawiadamia właściwy sąd rodzinny .

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA WOBEC UCZNIĄ, KTÓRY ZACHOWUJE SIĘ AGRESYWNIE
W STOSUNKU DO INNYCH LUB SIEBIE**

1. Nauczyciel, jeśli jest świadkiem agresywnego zachowania ucznia/uczniów w czasie lekcji, przerywa ją, zostawia klasę pod opieką innego pracownika (np. pracownika administracji) i prowadzi ucznia lub uczniów w zależności od oceny sytuacji - do dyrektora lub pielęgniarki szkolnej.
2. Nauczyciel informuje o zaistniałym fakcie lub zdarzeniach wychowawcę ucznia i psychologa szkolnego, a następnie niezwłocznie wraca na zajęcia.
3. Wychowawca ucznia lub psycholog informuje o zdarzeniu dyrektora/wicedyrektora szkoły.
4. Jeżeli stan ucznia wskazuje na zagrożenie zdrowia i/lub życia, dyrektor/wicedyrektor lub psycholog czy pielęgniarka wzywa lekarza.
5. Wychowawca klasy i/ub psycholog przeprowadzają rozmowy z poszkodowanym uczniem, o ile taki był, oraz ewentualnymi świadkami.
6. W razie potrzeby wychowawca ucznia lub psycholog zawiadamia lub wzywa do szkoły rodziców/(prawnych opiekunów ucznia i ewentualnego poszkodowanego).
7. Jeśli rodzice/opiekunowie prawni współpracują ze szkołą, ustala się działania wobec ucznia (takie jak np. wizyta u lekarza, rozmowy z wychowawcą i psychologiem, terapia psychologiczna, monitoring zachowania prowadzony przez wychowawcę i zespół klasowy), a wobec poszkodowanego (takie jak np. rozmowy z wychowawcą i psychologiem, terapia psychologiczna, zadośćuczynienie) i świadków (rozmowy wychowawcze).
8. Jeśli rodzice/opiekunowie prawni ucznia nie współpracują ze szkołą lub podjęte działania są nieskuteczne, a akty agresji są częste, dyrektor szkoły zawiadamia właściwy sąd rodzinny.
9. Jeśli agresja ucznia zagraża zdrowiu i życiu innej osoby/osób bezzwłocznie należy wezwać Policję.

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ZNALEZIENIA NA TERENIE SZKOŁY NIEBEZPIECZNYCH
MATERIAŁÓW (*BRONI, MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH*).**

1. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły, który podejmuje decyzję o wezwaniu policji.
2. Zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom – w przypadku stwierdzenia zagrożenia, np. wybuchem lub skażeniem, po zarządzeniu przez dyrektora przeprowadzić ewakuację osób i mienia.
3. Uniemożliwić dostęp osób postronnych do niebezpiecznych przedmiotów, materiałów.
4. Poinformować siły policyjne o rozkładzie pomieszczeń w obiekcie i o ich wyposażeniu oraz umieszczeniu tego wyposażenia.
5. Pod żadnym pozorem nie dotykać i nie przemieszczać podejrzanych niebezpiecznych przedmiotów, materiałów lub ładunków
6. Zachować spokój i opanowanie, nie dopuścić do paniki.
7. Stosować się do zaleceń policji lub służb ratunkowych.

Na co zwracać uwagę:

- przedmioty, z których wystają przewody, wydobywa się gaz, płyn, zapach, dźwięk, wysypuje się proszek,
- przedmioty niewiadomego pochodzenia i przeznaczenia, pozostawione bez opieki.

Uwaga! Nie używać telefonu komórkowego (odbiornika-emitera fal radiowych) w pobliżu podejrzanego przedmiotu (ładunku wybuchowego).

**II. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU UZYSKANIA INFORMACJI O PODŁOŻENIU ŁADUNKU WYBUCHOWEGO
(*WSKAZÓWKI DO PROWADZENIA ROZMÓW ZE ZGŁASZAJĄCYM O PODŁOŻENIU BOMBY*).**

1. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły.
2. Zachować spokój i nie odkładać słuchawki.
3. Podczas rozmowy starać się uzyskać od zgłaszającego jak najwięcej informacji.
4. Tak prowadzić rozmowę, aby stworzyć możliwość zidentyfikowania sprawcy, chociaż w przybliżeniu.
5. Należy ocenić czas przyjęcia ostrzeżenia, płeć dzwoniącego, akcent, stan – pod wpływem alkoholu lub środków odurzających, tło rozmowy, itp.
6. Należy dążyć do uzyskania odpowiedzi na następujące pytania:
 - Czy Pan/Pani podłożyła bombę?
 - Kiedy bomba wybuchnie?
 - Gdzie jest w tej chwili bomba?
 - Jak bomba wygląda?
 - Jakiego typu jest to bomba?
 - Co spowoduje wybuch?
 - W którym miejscu bomba jest umieszczona?
 - Dlaczego Pan/Pani podłożyła bombę?
 - Skąd Pan/Pani telefonuje?
 - Gdzie Pan/Pani się w tej chwili znajduje?
 - Jak się Pan/Pani nazywa?
7. Nie należy rozpowszechniać samowolnie informacji o otrzymanym zgłoszeniu o podłożeniu bomby; może to spowodować panikę wśród personelu lub osób postronnych, co utrudni działania policji oraz ewentualna ewakuację.
8. Osoba przyjmująca zgłoszenie staje się świadkiem zdarzenia i będzie na tę okoliczność przesłuchiwana przez policję.

III. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU OTRZYMANIA PODEJRZANEJ PRZESYŁKI

1. Natychmiast powiadomić dyrektora szkoły, który podejmuje decyzję o powiadomieniu policji lub straży pożarnej.
2. Nie wolno otwierać, opróżniać zawartości, przenosić wszelkich podejrzanych przesyłek.

3. W przypadku wydobywania się z przesyłki podejrzanych substancji nie wolno wdychać oparów, dotykać sprawdzać smaku, przypatrywać się z bliska.
4. W przypadku kontaktu z podejrzаныmi chemikaliami zamknij okna, wyłącz system wentylacji i klimatyzacji (by nie powodować ruchu powietrza w pomieszczeniu).
5. Jeśli przesyłka jest uszkodzona przykryj ją folią bez przemieszczania. Opuść pomieszczenie zabezpieczając je przed wejściem osób postronnych.
6. Umyj dokładnie ręce. Staraj się nie dotykać twarzy. Nie jedz, nie pij, nie pal papierosów. O ile to możliwe ustal, kto jeszcze miał kontakt z przesyłką.
7. Cechy charakterystyczne dla niebezpiecznych przesyłek:
 - twarda koperta,
 - otwory w kopercie,
 - nierównomierne rozłożenie wagi,
 - wewnętrzna koperta,
 - wystające druty lub folia,
 - zapach, np. migdałów, marcepanu, myszy, chemikaliów,
 - podejrzanе opakowanie,
 - tłuste plamy, zaolejenia, przebarwienia,
 - emitowane dźwięki.
 - nieczytelny adres nadawcy,
 - zastrzeżenia (poufne, do rąk własnych itp.)
 - zawyżona opłata,
 - błędy ortograficzne,
 - brak adresu nadawcy (brak jakichkolwiek znaków, kto może być nadawcą)

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WTARGNIĘCIA DO SZKOŁY NAPASTNIKÓW
(OSÓB AGRESYWNYCH, TERROSYSTÓW)**

1. Zachowaj spokój!
2. O ile to możliwe, ogłoś alarm i wezwij policję.
3. O ile to możliwe zamknij się wewnątrz pomieszczeń, barykadując drzwi. Połóż się na podłodze, nie wykonuj gwałtownych ruchów, unikaj hałasu.
4. Jeśli znajdziesz się pod kontrolą napastników poddaj się ich woli – wykonuj ściśle ich polecenia.
5. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – to zwiększa szansę ich przetrwania).
6. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
7. Zapamiętaj szczegóły dotyczące agresora i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
8. Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
9. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
10. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, ściśle wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.
11. Po zakończeniu akcji:
 - sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek
 - o braku któregośkolwiek dziecka poinformuj Policję,
 - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
 - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/opiekunów/ osoby upoważnione.

UWAGA!

Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU ATAKU POWIETRZNEGO, CHEMICZNEGO LUB BIOLOGICZNEGO

PAMIĘTAJ! PO USŁYSZENIU SYGNAŁU ALARMOWEGO NALEŻY DZIAŁAĆ SZYBKO, ALE ROZWAŻNIE I BEZ PANIKI.

Po usłyszeniu sygnału alarmu powietrznego należy niezwłocznie:

1. przerwać wykonywane czynności;
2. wyłączyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe;
3. zamknąć okna;
4. zabrać dokumenty osobiste, indywidualne środki ochrony przed skażeniami, środki opatrunkowe oraz w miarę potrzeb i możliwości latarkę elektryczną, koc, telefon, odbiornik radiowy (na baterie) itp.;
5. pospiesznie udać się do najbliższego schronu lub ukrycia (piwnice szkoły);
6. pomagać słabszym, chorym i ułomnym;
7. podporządkować się ściśle poleceniom służb porządkowych obrony cywilnej.

PAMIĘTAJ! JEŻELI NIE BĘDZIESZ MIAŁ MOŻLIWOŚCI UKRYCIA SIĘ W BUDOWLI OCHRONNEJ, UKRYJ SIĘ W ZAGŁĘBIENIU TERENU LUB ZA INNĄ TRWAŁĄ OSŁONĄ.

W przypadku zagrożenia skażeniem biologicznym lub chemicznym należy:

1. włączyć odbiorniki radiowe i telewizyjne na program lokalny w celu wysłuchania komunikatów ostrzegawczych, stosować się do poleceń komunikatów nadawanych przez obronę cywilną;
2. zaalarmować i ewakuować pracowników i uczniów oraz inne osoby przebywające w strefie zagrożenia w kierunku pod wiatr od źródła zagrożenia, poprzecznie do kierunku wiatru;
3. wyłączyć urządzenia klimatyzacyjne w obiekcie, natychmiast zamknąć i uszczelnić wszystkie otwory wentylacyjne, okna i drzwi;
4. przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych na wypadek przeniknięcia środka biologicznego do wnętrza pomieszczeń - częsta zmiana tamponu lub nawilżanie go wodą podtrzymuje zdolność pochłaniania na stałym poziomie;
5. w miarę możliwości zgromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki: maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, wodę, mydło, wodę utlenioną, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry itp.;
6. powstrzymać się od spożywania posiłków, palenia tytoniu oraz prac wymagających dużego wysiłku;
7. w zależności od okoliczności i potrzeb (np. w przypadku stwierdzenia skażenia terenu szkoły) powiadomić Policję, Straż Pożarną, Pogotowie Ratunkowe, Inspekcję Sanitarną;
8. do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie opuszczać uszczelnionych pomieszczeń oraz nie przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych;
9. osoby przebywające na otwartej przestrzeni lub przystępujące do ewakuacji (po jej zarządzeniu) powinny jak najszybciej opuścić strefę niebezpieczną prostopadle do kierunku wiatru przenoszącego skażone powietrze.

SYGNAŁY ALARMOWE OBOWIĄZUJĄCE NA TERENIE SZKOŁY (wewnętrzne)

Sposób ogłoszenia alarmu			Sposób odwołania alarmu	
rodzaj alarmu	akustyczny system alarmowy	sygnał zastępczy	akustyczny system alarmowy	sygnał zastępczy

1	Alarm pożarowy postępowanie EWAKUACJA	Ciągły, modulowany dźwięk syreny alarmowej	Powtarzany komunikat: UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm pożarowy	Dźwięk dzwonka ciągły trwający 3 minuty	Powtarzany komunikat: UWAGA! UWAGA! Odwołuję alarm pożarowy
2	Alarm bombowy postępowanie EWAKUACJA	Sekwencja krótkich sygnałów dzwonkiem w stosunku 1:1, w przybliżeniu 1 sekunda wydawania dźwięku oraz 1 sekunda przerwy	Powtarzany komunikat: UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm bombowy	Dźwięk ciągły dzwonka trwający 3 minuty	Powtarzany komunikat: UWAGA! UWAGA! Odwołuję alarm bombowy
3	Alarm antyterrorystyczny postępowanie BARYKADOWANIE SAL	Ciągły sygnał dzwonka	Powtarzany komunikat: UWAGA! UWAGA! Atak terrorystyczny!	Dźwięk ciągły dzwonka trwający 3 minuty	Powtarzany komunikat: UWAGA! UWAGA! Odwołuję antyterrorystyczny

SYGNAŁY ALARMOWE OBRONY CYWILNEJ

	Sposób ogłoszenia alarmu				Sposób odwołania alarmu	
	rodzaj alarmu	akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu	wizualny sygnał alarmowy	akustyczny system alarmowy	środki masowego przekazu
1	Alarm powietrzny	Ciągły, modulowany dźwięk syreny w okresie 3 minut	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm powietrzny dla	Znak czerwony najlepiej w kształcie kwadratu	Dźwięk ciągły trwający 3 minuty	Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Odwołuję alarm powietrzny dla
2	Alarm o skażeniach		Powtarzana trzykrotnie zapowiedź słowna: UWAGA! UWAGA! Ogłaszam alarm o skażeniach (podać rodzaj skażenia) dla	Znak czarny najlepiej w kształcie trójkąta		Dźwięk ciągły trwający 3 minuty